

Delårsrapport 2024-08-31

Barn- och utbildningsnämnden

Innehåll

Inledning	3
Verksamhetens uppdrag och ansvar	4
Måluppfyllelse delår	6
Strategiskt område Inspirerande livsmiljö	7
Strategiskt område Inspirerande lärande och arbete	12
Strategiskt område Inspirerande organisation	23
Händelser av väsentlig betydelse	27
Internkontroll	28
Barnrättsarbete	29
Ekonomi	31
Driftredovisning	31
Investeringsredovisning	33
Framtid	34

Inledning

Enligt lag om kommunal bokföring och redovisning (LKBR 2018:597) ska kommunen minst en gång under räkenskapsåret upprätta en särskild redovisning (delårsrapport) för verksamheten och ekonomin från räkenskapsårets början.

Delårsrapporten är en återrapportering till förtroendevalda gällande hur långt verksamheten nått med årets strategiska och ekonomiska plan. Fokus ligger på de politiskt fastställda målen och inriktningarna/fokusområdena samt en avstämning av ekonomin.

Uppföljning sker av verksamheternas framtagna aktiviteter och indikatorernas utfall. En analys av vad som har genomförts hittills i år och vilken effekt det har fått eller förväntas få samt en samlad bedömning av förväntad måluppfyllelse för helår.

Verksamhetens drift och investering redovisas, liksom en redovisning av hur helårsprognosen förhåller sig till budget.

Uppföljningen ska fokusera på avvikelser. Genom att fokusera på avvikelser och initiera åtgärdsplaner säkerställer uppföljningen att verksamheten når de beslutade målen och håller sig inom de tilldelade ekonomiska ramarna.

Händelser av väsentlig betydelse som inträffat under delårsperioden, eller förväntas hända efter dess slut, beskrivs.

Delårsrapporten syftar till att ge förtroendevalda och chefer underlag för att vidta åtgärder.

Verksamhetens uppdrag och ansvar

Barn- och utbildningsnämnden fullgör, genom att själv anordna eller genom att köpa skolplatser, kommunens uppgifter inom utbildningsområdet. Nämndens ansvar omfattar förskola, fritidshem, förskoleklass, grundskola, anpassad grundskola, anpassad gymnasieskola samt gymnasieskola.

Nämnden ansvarar vidare för det kommunala aktivitetsansvaret KAA (ungdomar under 20 år, som gått ut grundskolan och inte fullföljt en utbildning på ett nationellt program i gymnasieskolan) samt elevhemsverksamhet för gymnasieelever på RIG brottning (Riksidrottsgymnasium). Inom ungdomsenheten ansvarar nämnden för Kulturskolan samt fritidsgården Gluggen.

I enlighet med skollagen ansvarar nämnden även för tillsyn över fristående förskolor. Syftet med tillsyn är att säkerställa att verksamheten uppfyller de krav som följer av lagar och föreskrifter.

I skollagen (2010:800) samt läroplanerna finns tydliga krav på att varje enhet ska bedriva ett systematiskt kvalitetsarbete där verksamheten planeras, följs upp och utvecklas i förhållande till de nationella målen. Utöver de nationella målen finns kommunala mål och mätningar som regelbundet följs upp och utvärderas i verksamheten.

Förskolans utbildning ska lägga grunden för ett livslångt lärande. Utbildningen ska utgå från en helhetssyn på barnen och deras behov där omsorg, utveckling och lärande bildar en helhet. Läroplanen innehåller inga mål för vad enskilda barn ska ha uppnått vid olika tidpunkter eller i olika åldrar. Det finns inte heller fastställda normer eller nivåer för vilka förmågor eller kunskaper barnen ska utveckla. Kunskap om varje barns lärande och utveckling är ett underlag för att planera den fortsatta verksamheten med barnen (Läroplan för förskolan, Lpfö 18).

Grundskolans och den anpassade grundskolans huvuduppdrag är att ge eleverna de kunskaper och färdigheter de behöver för fortsatta studier, ett framtida yrkesliv och ett livslångt lärande. Skolan har två övergripande uppdrag enligt läroplanen, normer och värden samt kunskaper, som alla elever bör ha utvecklat när de lämnar grundskolan/anpassade grundskolan. Skolan ska ansvara för att eleverna inhämtar och utvecklar sådana kunskaper som är nödvändiga för varje individ och samhällsmedlem. Dessa ger också grund för fortsatt utbildning. Skolan ska bidra till elevernas harmoniska utveckling. Utforskande, nyfikenhet och lust att lära ska utgöra en grund för skolans verksamhet (Läroplan för grundskolan och för

förskoleklass och fritidshemmet, Lgr22, samt läroplan för anpassade grundskolan, Lgra22).

Utbildningen i gymnasieskolan ska främja elevernas utveckling till ansvars-kännande människor som aktivt deltar i och utvecklar yrkes- och samhällslivet. Den ska bidra till elevernas allsidiga utveckling. Skolan har uppgiften att till eleverna överföra värden, förmedla kunskaper och förbereda dem för att arbeta och verka i samhället (Läroplan för gymnasieskolan, Lgy 11).

Elevhälsans arbete syftar bland annat till att elever ska få lika tillgång till en likvärdig utbildning (1 kap. 8-9 §§ skollagen). Precis som all undervisning i skolan, ska elevhälsans arbete vila på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. Elevhälsan förhåller sig till rådande lagstiftning, bland annat skollagen, hälso- och sjukvårdslagen, patientsäkerhetslagen, patientdatalagen samt offentlighets- och sekretesslagen. Utöver dessa tillkommer ett antal författningar, föreskrifter och allmänna råd.

Kulturskolan erbjuder alla barn och unga möjlighet att delta i kulturskolans verksamhet genom skapande ämnen musik, dans och film. Fritidsgårdarnas uppdrag är att bedriva öppen fritidsverksamheten för elever i årskurs fyra till sex, traditionell fritidsgårdsverksamhet samt ungdomsfullmäktige. Ungdomsfullmäktiges uppdrag är att öka ungdomars möjlighet att påverka sin situation i Arboga kommun. Det ska även ses som en remissinstans för politiker och tjänstepersoner vid frågor som rör unga.

Måluppfyllelse delår

Nämnderna och styrelserna har egna mål med indikatorer som bidrar till att kommunfullmäktiges övergripande mål uppnås. Verksamheterna har beslutade aktiviteter som i sin tur bidrar till ökad måluppfyllelse.

Delårsrapporten är en återrapportering till förtroendevalda gällande hur långt verksamheten nått med årets strategiska och ekonomiska plan. Fokus ligger på de politiskt fastställda målen och inriktningarna/fokusområdena.

Uppföljning sker av indikatorernas utfall. Om årsutfall finns redovisas det i tabellen och bedömningen av målvärdet sker enligt följande nivåer. När inget årsutfall finns vid delårets slut, anges inget värde.

- Målvärdet uppnått, uppfylld nivå större än 95 procent av målvärdet
- Nära målvärdet, delvis uppfylld nivå 80-95 procent av målvärdet
- Ej accepterat värde, inte uppfylld nivå mindre än 80 procent av målvärdet
- Inget värde angetts, ingen utvärdering

Uppföljning sker av verksamheternas framtagna aktiviteter. En aktivitet beskriver vad verksamheten gör för att bidra till en ökad måluppfyllelse.

En samlad bedömning av förväntad måluppfyllelse vid helår görs utifrån indikatorernas utfall och hittills genomförda eller pågående aktiviteter. Följande bedömningsnivåer används i delårsrapporten för kommunfullmäktiges, styrelsernas och nämndernas mål.

- På väg att uppnås
- Riskerar att inte uppnås

Strategiskt område Inspirerande livsmiljö

Kommunfullmäktiges mål 2 Arboga är tryggt och inkluderande BUN mål 1. Barn och elevers upplevelse av trygghet ökar

Att elever i förskola och skola ska uppleva trygghet är en förutsättning för att eleverna ska komma till skolan. Att de ska ges möjlighet att våga och att lära. Föräldrarna måste också vara trygga i sin förvissning om att deras barn är trygga och har det bra. En bra skola är en trygg skola.

Kommentar:

- På väg att uppnås

Prioriterat mål för kommunens förskolor är att alla barn ska ges möjlighet att känna tillhörighet i en grupp - socialt, pedagogiskt och fysiskt. Förskolornas verksamhet kartläggs genom trygghetsvandringar, barnintervjuer samt observationer. Vårdnadshavarna bjuds varje höst in till ett trygghetssamtal.

Under läsåret 2023-2024 har alla förskolepedagoger utbildas i ICDP (International Child Development Programme) - vägledande samspel, ett förhållningssätt som ligger till grund för det relationsskapande arbetet. I läroplanen för förskolan (Lpfö 18) har leken, som är grunden för barns välmående, utveckling och lärande, en central roll och den ska ges plats i utbildningen. Under året har förskolorna exempelvis arbetat med planerade lekgrupper där pedagoger är delaktiga och stödjer barnens lek och relationsskapande. Pedagogerna upplever att barngrupperna har blivit mer sammansvetsade och att nya vänskapsband har bildats genom detta arbetssätt. Tydliggörande pedagogik tillämpas, vilket bland annat innebär tydlig struktur i utbildningen samt stöd och hjälpmedel i kommunikation såsom tecken, bildstöd och tankekartor. Barnen blir trygga och alla ges möjlighet till ett språk.

Samtliga förskolor delar in barnen i mindre grupper under en stor del av dagen. Nästan alla förskolor arbetar i team istället för traditionella barngrupper, det vill säga en mindre grupp barn med två pedagoger istället för tre, ett arbete som skapar bättre förutsättning för barn att utveckla sitt lärande.

Under året har flera förskolor varit drabbade av hög sjukfrånvaro vilket försvårar arbetet med struktur och tydlighet. Som åtgärd kommer en vikariepool att införas under hösten. Målet är att få vikarier med rätt kunskaper och erfarenheter och som är kända hos barn och pedagoger, vilket förväntas bidra till stabilitet och trygghet.

Varierad vistelsetid och närvaro är en orsak till att det blir stor skillnad på vad barnen får med sig från förskolans utbildning och hur förberedda de är inför skolstart. Låg närvaro kan också påverka barns trygghet och anknytning till pedagogerna. Pedagogerna uppmärksammar de barn som har en hög frånvaro och informerar vikten av att delta kontinuerligt på förskolan. Forskning visar på ett samband mellan hög frånvaro i de lägre åldrarna och oroande skolfrånvaro längre upp i skolsystemet.

Att få elever att må bra i skolan samt känna trygghet är ett ständigt pågående arbete. All personal arbetar varje dag tillsammans med eleverna i värdegrundsfrågor utifrån aktuella händelser. Dessutom sker dialog i trygghetsteam, kamratstödgrupper, elevhälsoteam, ledningsgrupper och de övriga personalgrupperna, ”plan mot diskriminering och kränkande behandling” (likabehandlingsplanen) revideras varje år samt att målnuppfyllelsen mäts i de årliga trivselenkäterna. Eleverna uppskattar även aktiviteter som bidrar till en positiv/glad stämning, inte bara i klassrummet utan i alla miljöer på skolan.

Exempel på skolspecifika åtgärder för att elevers upplevelse av trygghet ska öka:

Inom ramen för undervisningen kommer frågor som rör jämställdhet och mänskliga rättigheter behandlas och fördjupas på Gäddgårdsskolan 7-9. Stureskolan har, i den egna elevenkäten, fokus på undervisning och lektionssalar (arbetsmiljön) specifikt på struktur, relationer, arbetsro och konflikthantering, eftersom sådana faktorer både kan inverka på trygghet, trivsel, kunskapsinhämtning och prestationer. Eleverna har kommit med många perspektiv på förbättringar i denna enkät. Ladubacksskolan har infört fler vuxna på rasterna samt Rastskoj, rastaktiviteter styrda av fritidspedagoger. Detta innebär att det finns mer planerade aktiviteter att välja på, vilket också bidrar till trygghet när eleverna vet vad de ska göra. Även Brattbergsskolan har fokuserat på rasterna. Genom en organisatorisk förändring har fritidshemmet ansvar för rasterna och klasserna har rast olika tider. Lärarna finns på plats i kapprummen vid början/slut av raster vilket gjort att eleverna känner sig tryggare. 86,8% anger att de är trygga på rasterna och personalen upplever att de allra flesta elever tycker att det har blivit bättre nu när rasterna är mer uppdelade. Nybyholmsskolan har extra fokus kring trygghet, trivsel och ökad skolnärvaro, framför allt vid terminsstart. Arbetet med Agera Tillsammans - Mentorerna i våldsprevention (MVP), som har ett färdigt innehåll, har inte gett det resultat Gäddgårdsskolan F-6 önskat. Istället finns nu en materialbank som mentorerna kan välja bland utifrån specifika och aktuella behov. Anpassad grundskola har lagt särskild vikt vid elevernas delaktighet och inflytande

när det gäller trivsel, trygghet och arbetsmiljö, bland annat vid regelbundna träffar för elevråd och klassråd. Ett elevskyddsombud har aktivt deltagit i att förbättra arbetsmiljön för eleverna, bland annat hur tryggheten i omklädningsrummen kan förbättras och hur trivseln i korridorerna kan ökas.

Elevhälsan ska främst vara hälsofrämjande och förebyggande. Barn- och utbildningsförvaltningen arbetar, utöver det dagliga värdegrundsarbetet i klassrummet, på olika sätt för att barn och elevers upplevelse av trygghet ska öka. Elevhälsans psykosociala insats innefattar skolpsykolog (100% fördelat på två psykologer) samt tre kuratorer. Den centrala elevhälsan har tagit fram en elevhälsoplan som stöd för elevhälsoarbetet på skolorna. Varje skola har ett elevhälsoteam, EHT, där elevhälsan samarbetar med rektor och speciallärare/-pedagoger. En samverkansgrupp med representanter från skola, socialtjänst, fritidsgård, polis och säkerhetssamordnare arbetar för att få bättre samarbete och tydligare lägesbild, bland annat om barn och ungdomar som det är oroligt kring.

Elever i förskoleklass, årskurs fyra, åtta samt gymnasiets årskurs ett får hälsosamtal med skolsköterska. Under vårterminen genomfördes insatser i några klasser där skolsköterskor och kuratorer arbetat kring pubertet, grooming och attityder.

En plats som kan uppfattas otrygg är skolmatsalen. För att öka antalet elever som äter i matsalen, har Gäddgårdsskolan numera fasta bord och bestämda vuxna som äter med eleverna. Det har bidragit till att 70% av eleverna äter i matsalen varje dag (jämfört med 45% innan). Dans för hälsa är en aktivitet som vi vet kan ha god effekt vid stressrelaterade symtom och som kan hjälpa eleven att bli trygg i sig själv och tro på sin egen förmåga. Att rekrytera tjejer dit är ett svårt men viktigt arbete.

Eleverna på Vasagymnasiet upplever sedan många år en hög känsla av trygghet, vilket framkom i Skolinspektionens granskning 2023 samt i både egna enkäter och nationella enkäter. Vid en jämförelse av Skolinspektionens enkätsvar från 2022 i hela Sverige (1296 undersökta gymnasieskolor/enheter i Sverige) hamnade Vasagymnasiet topp 50. Av de 50 skolor som toppar listan är 40 friskolor. Nyligen publicerades en sammanställning av enkätsvaren från 2024 och Vasagymnasiet hamnade på plats 42 av 874 undersökta gymnasieskolor.

Genom ett aktivt, öppet och nära ledarskap, skapas en miljö där "alla känner alla" och där vi bryr oss om varandra - Vasaandan. Direkt när eleverna börjar på Vasagymnasiet får de information som rör vad skolan förväntar sig av dem och vad det innebär att gå på Vasagymnasiet och vad

Vasaandan innebär. Samtal och information om detta återkommer med jämna mellanrum under elevens tid på skolan, vilket skapar trygghet.

Aktiviteter som fruktstund och grillstund med rektorn stärker sammanhållningen och den så kallade Vasaandan och bidrar enligt eleverna mycket till trygghet. Varje morgon står rektor i entrén och hälsar alla elever välkomna och både rektor och biträdande rektor är ofta ute bland eleverna på skolan under dagen. Det gör att de skapar en relation till samtliga elever, vilket också bidrar till trygghet.

Inför skolstarten hösten 2023 infördes mobillådor i alla lektionssalar för att kunna samla in dem på ett säkert sätt. Detta har fallit väl ut även vårterminen 2024.

Indikatorer	Utfall	Utfall	Utfall	Utfall	Målvärde	Bedömning	Trend
	2021	2022	2023	2024	2024		
Vårdnadshavarenkät i förskolan, Barns trygghet	95.6%	95.9%	98.5%		98.5%	○	-
Elevenkät F-3, Elevers trygghet	94.7%	93.1%	92.3%		94.0%	○	-
Elevenkät 4-6, Elevers trygghet	95.1%	88.7%	90.8%		92.0%	○	-
Elevenkät 7-9, Elevers trygghet	91.5%	91.3%	85.3%		90.0%	○	-
Elevenkät gymnasiet, Elevers trygghet	97.0%	100.0%	98.9%		99.0%	○	-

Kommunfullmäktiges mål 4 Ett rikt och varierat utbud av fritids- och kulturaktiviteter

BUN mål 2. Barn och ungdomar ska erbjudas attraktiva och ändamålsenliga fritids- och kulturverksamheter

- På väg att uppnås

För att nå målet att barn och ungdomar ska erbjudas attraktiva och ändamålsenliga fritids- och kulturaktiviteter erbjuder Kulturskolan bland annat kurser i musik, dans och film samt anordnar temaföreläsningar, filminspelningar och andra framträdanden via regional kulturskola. Målet är att fler elever ska vara kvar i verksamheten en längre tid. Goda relationer mellan grundskolan och kulturskolan skapar möjligheter att erbjuda fritids- och kulturaktiviteter även till de barn/elever som inte redan deltar i

verksamheten. Blås- och stråkstarten är ett exempel på ett förnyat arbetssätt för att sprida kunskap om instrumentspel och musik.

En aktivitet kulturskolan gör för att nå barn utanför avgiftsbelagd verksamhet är "Musik i förskolan med språket i fokus" som genomförs på förskolorna Myran och Biet. Kulturskolan driver också projektet Dans för hälsa, DfH, som främjar barns och ungas psykiska välmående. Även pedagoger på Nybyholmsskolan, Anpassad grundskola och Ladubacksskolan har fått utbildning i DfH. I utvärderingar av DfH lyfts hur viktigt det är att verksamheten är kravlös – att slippa bli bedömd och att duga som man är. Det är formuleringar som även används av ungdomar när de beskriver varför de trivs i kulturskolan. Kulturskolan är en oas för ungdomar där de utan att bli bedömda, kan tanka kraft och få vara kreativa.

Kulturskolan har erbjudit avgiftsfria lovaktiviteter men få barn/ungdomar har anmält sig. Kulturskolans lärare går under läraravtal och är lediga under loven vilket medför att lovverksamheten är en utmaning både ekonomiskt och resursmässigt. Även Gluggen har svårt att "skala upp" verksamheten vid lov, framför allt på grund av liten personalstyrka.

Varje vår bjuds blivande årskurs 4 in till Gluggen för att bekanta sig med miljön. En annan åtgärd för att visa vad Gluggen gör är att Gluggentidningen delas ut till mellanstadiet några gånger om året. Gluggen samverkar regelbundet med Svenska kyrkan, biblioteket och föreningar. Under våren har kvällar för tjejer och icke binära regelbundet genomförts då dessa ungdomar själva framfört önskemålet av att få en riktad insats.

Indikatorer	Utfall	Utfall	Utfall	Utfall	Målvärde	Bedömning	Trend
	2021	2022	2023	2024	2024		
Gluggen, inskrivna besökare i årskurs 4 - 6	204	189	244		190	○	-
Avgiftsfria lovaktiviteter som erbjudas och samordnas	45	43	48		60	○	-
Antal barn som kulturskolan når utanför avgiftsbelagd verksamhet, läsår	200	500	528		530	○	-
Antal barn som är kvar i kulturskolans avgiftsbelagda verksamhet efter sex terminer	272	289	175		289	○	-

Kommunfullmäktiges mål 5 En ekologisk hållbar kommun

Samtliga verksamheter som Barn- och utbildningsnämnden ansvarar för arbetar med hållbar utveckling. En av förskolorna tilldelades i december 2023 utmärkelsen "Skola för hållbar utveckling" av Skolverket, en utmärkelse för att förskolan på ett framgångsrikt sätt arbetar med hållbar utveckling och de globala målen i Agenda 2030. För de läroplansstyrda verksamheterna ingår hållbar utveckling i styrdokumentet. Verksamheternas uppdrag är bland annat att genom ett miljöperspektiv ge barn och elever möjligheter både att ta ansvar för den miljö de själva direkt kan påverka och att skaffa sig ett personligt förhållningssätt till övergripande och globala miljöfrågor. Det finns ett starkt intresse och engagemang för miljön bland verksamhetens barn och elever. Det är en naturlig del av utbildningen.

Strategiskt område Inspirerande lärande och arbete

Kommunfullmäktiges mål 6 En god och likvärdig utbildning för alla

Ett av de viktigaste målen för skolhuvudmän är att säkerställa att alla barn och elever får likvärdiga förutsättningar. Enligt skollagen innehåller begreppet likvärdig tre olika aspekter:

- lika tillgång till utbildning
- lika kvalitet i utbildningen
- att kompensera för skillnader i elevernas förutsättningar

Forskning visar samstämmigt att en förskolas möjlighet att vara utjämnande är avhängigt av att den har hög kvalitet, och den viktigaste faktorn för hög kvalitet är personalens utbildningsnivå och möjlighet till kompetenshöjning. Andelen anställda med förskollärarexamen har minskat under de senaste tio åren, medan andelen utan utbildning för förskola har ökat, så även i Arboga. Förskollärartätheten var 49% i Arboga under 2023, vilket kan jämföras med rikets 44%. Förskollärartätheten skiljer sig mellan förskolorna vilket kan påverka likvärdigheten i undervisningen mellan förskolorna. Enligt Eidewald (2022) är kvalitet förmågan att vara relationell i samspel med barnen. En likvärdig förskola innebär då att alla barn ska ha möjlighet att mötas av förskolepersonal som har kompetens, kunskap och förutsättningar att möta barnet/barnen så att de pedagogiska relationerna håller en hög kvalitet. I och med att barnantalet minskar och då även

behovet av förskollärare är prognosen att andelen legitimerade förskollärare kommer att öka de närmsta åren.

I Skolverkets lägesbedömning 2023 konstateras att svenska elevers kunskaper ligger på en god nivå i en internationell jämförelse. Samtidigt tyder resultaten på en negativ utveckling och skillnaderna mellan elevgrupper och skolor i Sverige har ökat under en längre tid. För att möta de ökade skillnaderna i elevers kunskaper behöver undervisningens kvalitet stärkas och bli mer likvärdig. Huvudmännen får alltmer skilda förutsättningar att genomföra sitt uppdrag.

Skolverket ser några särskilt angelägna nyckelfrågor för att förbättra undervisningens kvalitet och stärka elevers kunskapsutveckling:

- Rektorsomsättningen behöver minska för att skapa bättre kontinuitet i det pedagogiska ledarskapet - rektorer måste få bättre förutsättningar att utföra sitt uppdrag.
- Den pedagogiska segregationen måste brytas – fler skickliga lärare behöver arbeta på skolor med mindre gynnsamma förutsättningar.
- Elever behöver få det stöd och den stimulans de behöver redan från start - tidiga insatser är avgörande för att små utmaningar inte ska växa sig stora.

En god och likvärdig utbildning för alla innebär även en god och likvärdig tillgång till elevhälsans samtliga professioner. Tillgången till skolsköterskor och psykologer är för tillfället relativt god medan tillgången till kurator är begränsad. Den ökande andelen elever som mår psykiskt dåligt gör att det är svårt att räcka till. En elevs förmåga att tillgodogöra sig sin utbildning behöver ses i ett holistiskt perspektiv där många delar påverkar helheten.

BUN mål 3. Alla elever upplever studiero

- På väg att uppnås

Studiero är beroende av det övriga arbetet som sker på skolan, både kopplat till elevhälsans arbete samt undervisningens kvalitet. Elevenkäter på kommunnivå genomförs under höstterminen 2024. Över tid visar enkätundersökningar och hälsosamtal inom grundskolan ett fortsatt behov att prioritera elevers upplevelse av studiero. De senaste åren har grundskolan haft större grupper generellt då elevantalet har ökat. Yttre förutsättningar såsom lokaler och inredning är inte alltid är tillfredsställande. Vad som gör den största påverkan i arbetet är svårt att

analysera på generell nivå. Skolorna gör insatser utifrån sin kontext och sina förutsättningar.

Bland de åtgärder som görs för att främja elevers upplevelse av studiero är fortsatt arbete med undervisningsutveckling genom FUN-programmet och kooperativt lärande i klassrummet. Kooperativt lärande har visat sig bygga goda relationer mellan klasskamrater och ökat känslan av samhörighet. Det finns olika aspekter på studiero beroende på vilken aktivitet som genomförs. Det kooperativa klassrummet bygger på dialoger i både par och grupp, vilket innebär att ett samtalande klassrum också är studiero.

En annan faktor som bidrar till studiero är skolornas aktiva arbete med struktur på lektionerna. Samtliga lektioner oavsett lärare innehåller start, mål, arbetssätt, sammanfattning och ett avslut. Flera av våra grundskolor har haft en liten personalomsättning vilket troligen påverkar upplevelsen av både studiero och trygghet. Kontinuiteten bidrar till relationsskapande och studiero.

En åtgärd för att skapa studiero som eleverna tagit fram är att undervisningen ska upplevas stimulerande och intresseväckande. Motivation påverkar klimatet i klassrummet. Även att tydliggöra förväntningar för eleverna kan bidra till ökad lust till lärande och ge en effekt på studiero.

En specifik åtgärd är den konsekvenstrappa som Götlunda skola tagit fram, där det tydliggörs vad som händer om elev uppvisar ordningsstörande uppträdande. Den utgår helt från Skollagen och syftar till att ge eleven redskap att agera på ett annat sätt.

Eleverna på Vasagymnasiet upplever sedan många år en hög känsla av studiero. Upplevelsen av studiero ökar, men det är skillnad mellan killar och tjejers skattning. Vasagymnasiet kommer att fortsätta följa upp och arbeta vidare med detta.

Vasagymnasiet har lokaler som möjliggör studiero och det finns många platser och grupperum att studera vid, vilket lärarna i stor utsträckning använder.

Mobillådor har införts på Vasagymnasiet och de har emottagits på ett bra sätt och bidragit till ökad studiero.

Indikatorer	Utfall	Utfall	Utfall	Utfall	Målvärde	Bedömning	Trend
	2021	2022	2023	2024	2024		
Elevenkät F-3, Elevers studiero	70.1%	82.4%	80.8%		85.0%	○	-
Elevenkät 4-6, Elevers studiero	84.5%	82.2%	86.0%		87.0%	○	-
Elevenkät 7-9, Elevers studiero	69.6%	73.9%	68.2%		75.0%	○	-
Elevenkät GY, Elevers studiero	90.9%	94.3%	88.3%		90.0%	○	-

BUN mål 4. Barngruppernas storlek ska ligga inom Skolverkets riktlinje

- På väg att uppnås

Som riktmärke för antal barn i en barngrupp rekommenderar Skolverket 6-12 barn för barn i åldern 1-3 respektive 9-15 för barn i åldern 4-5 år. Riktmärket ska tolkas som något att förhålla sig till och inte något statistiskt. Enligt tradition arbetar man ofta i arbetslag med tre pedagoger. Organisationen i Arboga är i stället uppbyggd i team där två pedagoger arbetar tillsammans med en mindre grupp barn.

Att arbeta i mindre grupper under större delen av dagen är en framgångsfaktor. Färre barn gör att det blir lugnare och intrycken minskar, vilket har lett till att det är lättare för barnen att stanna kvar i aktiviteterna. När pedagogerna håller på rutiner skapar de trygghet för barnen; de vet vad som förväntas. Interaktion mellan barn och pedagog, där dialog och lyssnande sker, är en viktig faktor för att kvalitetssäkra undervisningen. Flera förskolor har arbetat med organiserade lekgrupper, vilket bidragit till att barn fått lära känna olika individer samt utveckla sitt sociala samspel. Vi-känslan har stärkts och nya vänskapsband har bildats. Lekgrupperna har även varit ett bra tillfälle för barn att kunna återhämta sig genom att få en lugnare stund under dagen.

Indikatorer	Utfall	Utfall	Utfall	Utfall	Målvärde	Bedömning	Trend
	2021	2022	2023	2024	2024		
Barn per barngrupp 1-3 år (småbarnsgrupp) i förskola, kommunal regi, antal	9.4	10.4	9.3		10.0	○	-

Barn per barngrupp 4-5 år i förskola, kommunal regi	12.3	12.5	11.3		12.0	○	-
Inskrivna barn per årsarbetare i förskolan, kommunal regi, antal	5.6	5.1	5.0		5.0	○	-

BUN mål 5. Måluppfyllelsen förbättras inom nämndens verksamheter

- Riskerar att inte uppnås

Verksamhetsområde förskola

För att förbättra måluppfyllelsen har förskolans ledning arbetat strategiskt och målinriktat inom flera områden. I det systematiska kvalitetsarbetet har förbättringsområden identifierats och ett långsiktigt utvecklingsarbete har påbörjats enligt en femårsplan.

Ett förbättrat arbete med uppföljning, utvärdering och analys har skett. En årsplanering för det systematiska kvalitetsarbetet (SKA) har skapats där olika områden kartläggs och följs upp systematiskt. Verksamhetschef och kvalitetsutvecklare genomför SKA-dialoger tillsammans med arbetslagsledare och rektorer där framgångsfaktorer och utvecklingsområden utifrån de prioriterade målen diskuteras. Specialpedagogerna sammanställer ärenden från barnhälsoteamen vilket ger indikationer på förbättringsområden i undervisningen.

Barnhälsa - Barn som behöver extra stöd i undervisningen ökar varje år, vilket innebär ökade behov av resurser samt kunskaper för att kunna stödja barnen på bästa sätt. Under läsåret behövde 12% av barnen stöd från barnhälsoteamet. Sex av dessa barn börjar till hösten i anpassad grundskola. Under året har 14 heltidstjänster anställts (cirka 6 mkr) som resurspersoner och behovet verkar inte minska. För att öka kunskaperna ytterligare hos alla pedagoger kommer det under läsåret 2024 - 2025 genomföras utbildningar i specialpedagogik, dels en utbildning genom Skolverket som alla pedagoger deltar i, dels en uppdragsutbildning på 7,5 hp som 24 förskollärare kommer att delta i.

Kartläggningar och utvärderingar har visat att utvecklingen av barns sociala förmågor behöver prioriteras. I det arbetet redovisar rektorerna ett gott resultat på samtliga förskolor. Framgångsfaktorer har varit pedagogernas gemensamma förhållningssätt med ett positivt och vägledande samspel, att undervisningen organiseras i mindre barn- och lekgrupper samt

användningen av rörelse- och samarbetslekar. I de mindre sammanhangen hinner pedagogerna med att se och stötta alla barn.

Kunskaper i det svenska språket är en förutsättning för att lyckas i skolan. Prioriterat mål för Arbogas förskolor är att alla barn stimuleras i sin språkutveckling i svenska och ges goda möjligheter att utveckla sin förmåga att kommunicera. Pedagogerna arbetar med många och varierade metoder för att stödja olika delar i språkutvecklingen, bland annat med Bornholmsmodellen och högläsning. Barnen visar ett ökat intresse för böcker och böckers innehåll, språkljud och berättande. Inför höstterminen har förskolan beviljats ett statsbidrag för inköp av litteratur. Planen är att även kunna erbjuda litteratur till vårdnadshavare, som kan låna böcker på förskolan att läsa hemma för sina barn.

I förskolan är det en stor utmaning att hitta tid för pedagogerna att lämna barngruppen för att reflektera och planera. Det har inte blivit fler barn i grupperna, men barnen går idag längre tider än för 10 år sedan, många över 40 timmar per vecka. En annan faktor som påverkar är det ökade antalet barn i behov av särskilt stöd. Rektorererna gör sitt yttersta för att skapa tid för pedagogerna, med arbetet med barnen måste alltid gå i första hand.

För att skapa bättre förutsättningar planeras en timbank. Pedagogerna kommer att ha ett antal timmar att själva förfoga över och schemalägga när det passar bäst. Två pilotförskolor ska prova upplägget med timbank under hösten. I samband med detta fortsätter rektorererna att ta fram underlag för dokumentation och uppföljningar för att begränsa mängden dokumentation. Frågan är om mätandet och dokumentationen bidrar till ökad kvalitet och högre måluppfyllelse. Bornemark (2018) använder ordet förpappring och menar att vi måste uppmärksamma vad vi mäter och om det är ett hinder eller ett redskap. Det som mäts, ofta det som är enkelt att mäta (exempelvis antalet barn i en barngrupp), blir det som värderas. Enligt Bornemark är det "det mellanmänniska", det kollegiala lärandet och den gemensamma förståelsen för uppdraget som kan bidra till ett ökat lärande hos barnen.

Verksamhetsområde grundskola

En insats som gjorts för att måluppfyllelsen ska förbättras inom Arbogas grundskolor är deltagandet i forsknings- och utvecklingsprogrammet "Fokus undervisning", FUN. Det har bidragit till ökat kollegialt lärande och reflektion, fokus på elevers behov samt konkreta metoder och verktyg för att arbeta med undervisningsutveckling. Genom att fokusera på undervisningsutveckling har en perspektivförflyttning skett, på huvudmannanivå, rektorsnivå och lärarnivå, från att se problem till att se

behov. En viktig framgångsfaktor i utvecklingsarbetet är rektorers engagemang och ledarhandlingar. Ökad reflektion bland lärare och förståelse för elevers behov har bidragit till ökad måluppfyllelse för enskilda elever. Resultaten från programmet förutsätter ett fortsatt systematiskt och kollegialt arbete. Det finns en stor gemensam önskan om att fortsätta utveckla de arbetssätt som påbörjats inom ramen för programmet. För att resultaten ska leva vidare behövs uthållighet, planering och prioritering av det arbete och den kultur som programmet bidragit till, i vilket skolledningen spelar en central roll.

Indikatorer för resultat i årskurs 1-5 visar en fortsatt god trend. Det är generellt hög måluppfyllelse och skillnaden mellan skolornas resultat i årskurs ett har minskat. Tidigare har Nybyholmsskolan haft lägre resultat men det riktade arbetet börjar ge resultat. Vårterminens resultat på Nybyholmsskolan har ökat i alla klasser utom årskurs tre jämfört med året innan. Fler elever har klarat målen i idrott och hälsa då de blev godkända i simning. Nybyholmsspåret har varit ett stort stöd då den resursen har genomfört extra simning på loven även 2024.

Elever med annat modersmål behöver flera år på sig i grundskolan för att behärska det svenska språket så väl att det ger goda resultat och betyg. Det är skillnad på talat språk och skolspråk och det är skolspråket som gör skillnad i omdömen och betyg. Elever som inte klarar godkänt är oftast elever som behöver flera år på sig att behärska skolspråket. Ju längre eleverna varit i svensk skola desto fler delprov klarar de på de nationella proven.

Andelen elever i årskurs tre som klarat det nationella provet i matematik har ökat från 62 - 75%, vilket är en stor ökning, men de når inte nämndens önskade målvärde, 80%. Elever som läser svenska som andra språk har ett liknande värde som förra året medan provresultatet för elever som läser svenska har minskat. Det är dock ingen signifikant skillnad.

Gäddgårdsskolan F-6 har försämrat sina kunskapsresultat i alla årskurser utom årskurs ett. Här finns en stor oro då många förutsättningar gör det svårt på skolan. Lokaler och utemiljö är en utmaning fram tills den nya skolbyggnaden står färdig och skolledningen har varit haltande under de senaste åren. Det har också varit färre riktade insatser till skolan utifrån det totala ekonomiska läget. Grundskoleledningen kommer att se över detta inför 2025 för att förstärka inom de områden där behov finns. SVA och specialundervisning är exempel på områden som behöver organiseras om samt förstärkas med resurser.

Götlunda, Brattbergsskolan och Ladubacksskolan har över tid relativt jämn resultatutveckling. Dessa skolor har lägre socioekonomiskt index, vilket påverkar resultat positivt. Ibland kan vissa årskurser ha lägre resultat men generellt har de en måluppfyllelse runt 90%. Variationer kan bero på att enstaka årskurser har få elever vilket påverkar jämförande statistik.

Indikatorer för meritvärde i årskurs sex är lägre än förra året. Meritvärdet är högst på Götlunda skola (239), Stureskolan har (222) och Gäddgårdsskolan har det lägsta värdet (194), vilket bland annat kan förklaras med att Gäddgårdsskolan har svårast förutsättningar. Det är i princip ingen skillnad skolorna emellan vid jämförelse med förra årets resultat. Elever som har godkända betyg i alla ämnen i årskurs sex har ökat, men når inte det målvärde som nämnden önskat.

58,7% av eleverna i årskurs sex uppnådde godkända betyg (A-E) i samtliga lästa ämnen i Arbogas kommunala skolor (år 2023 var det 57,4%). 33% av eleverna i årskurs sex saknar betyg i minst ett kärnämne (svenska, matematik eller engelska). Flickor har generellt högre måluppfyllelse på alla mätvärden, men pojkarna är fler till antal än flickor i årskursen (93 pojkar/66 flickor).

Indikatorerna för årskurs nio visar lägre resultat än föregående år på de preliminära resultat i alla värden vi följer. Flickornas mätvärden ligger även detta år under pojkarnas och i årskurs nio är det fler pojkar än flickor, precis som föregående år. Pojkarna håller en relativt stabil nivå de senaste fyra åren medan flickornas resultat sjunker varje år. 22% av eleverna i årskurs nio var inte behöriga till ett nationellt program efter lovskolan i juni. De ämnen som sticker ut med lite lägre måluppfyllelse på skolorna i årskurs nio är idrott och hälsa på Gäddgårdsskolan och matematik på Stureskolan. Noterbart detta år är att Gäddgårdsskolan har högre meritvärde och gymnasiebehörighet än Stureskolan. På Stureskolan är det många fler pojkar än flickor (50/27) och pojkarna har högre måluppfyllelse än flickorna på Stureskolan. På Gäddgårdsskolan är det ungefär lika många flickor som pojkar. De har även en likvärdig måluppfyllelse på alla våra mätvärden.

Verksamhetsområde gymnasium

Distansundervisningen och den partiella distansundervisningen under 2021 påverkar resultaten för de elever som gick ut gymnasiet våren 2024. Den perioden var en utmaning för många, både gällande motivation och resultat, och har medfört lägre måluppfyllelse i flera kurser.

I år liksom förra året är det framför allt ett av yrkesprogrammen, El och energi, som sticker ut där få elever nådde examen. Totalt på Vasagymnasiet

gick endast 72 elever ut våren 2024. Det låga antalet elever gör att jämförande statistik kan bli missvisande. En eller ett fåtal elever som inte nått examen utgör en större andel procent än om elevunderlaget bestått av fler individer. Våren 2023 gick 92 elever ut på Vasagymnasiet.

Oavsett om eleverna nått examen eller inte följs deras skolgång och resultat upp noggrant. I de fall de inte når examen kan det handla om hög frånvaro och bristande motivation trots insatser som gjorts från lärare, på skolnivå och elevhälsoteam, EHT. I andra fall kan det handla om elever som inte når godkänt i enskild kurs som är avgörande för examen (exempelvis matematik), trots att eleven fått läsa om kursen eller komplettera vissa moment. Någon skillnad utifrån kön i andelen examensbevis går inte att urskilja i år.

De elever som börjar på Vasagymnasiet behöver mer hjälp med studieteknik och studiestrategier än tidigare. Det är skillnad mellan grundskola och gymnasium i hur mycket eget ansvar eleven förväntas ta. Om eleven inte har bra studieteknik eller strategier för att lära blir gymnasieutbildningen svår att klara. Det här är därför ett område som Vasagymnasiet även i fortsättningen kommer att fokusera på. Utbildning i studieteknik genomfördes läsåret 2023 - 2024 med alla elever i årskurs ett och två. Under läsåret 2024 - 2025 kommer detta upplägg att fortsätta.

Elevhälsoteamet, EHT, har inför läsåret 2024 - 2025 reviderat delar av sitt arbetssätt för att kunna stödja mentorer i årskurs ett med tidig uppföljning i syfte att kunna sätta in relevanta åtgärder i tid.

Indikatorer	Kön	Utfall	Utfall	Utfall	Utfall	Målvärde	Bedömning	Trend
		2021	2022	2023	2024	2024		
(N15452) Elever i åk 3 som deltagit i och klarat alla delprov för ämnesprovet i svenska och svenska som andraspråk, kommunala skolor, andel (%)			73.0%	76.0%	69.4%	80.0%		

Kommentar:

(2024-08-31): Oförändrad i svenska som andra språk, 51,9%. (51,6%)

(N15454) Elever i åk 3 som klarat alla delar i nationella proven för ämnesprovet i matematik, kommunala skolor, andel (%)	♂		60.0%	62.0%	75.7%	80.0%		↗
Elever i åk 6 som uppnått betygskriterierna i alla ämnen (som eleven läser), kommunala skolor, andel (%)	♂	70.6%	64.5%	56.4%	58.7%	80.0%		↗
Elever i åk 9 som uppnått betygskriterierna i alla ämnen, kommunala skolor, andel (%)	♂	71.5%	63.1%	62.5%	56.5%	80.0%		↘
Elever i åk 9 som uppnått betygskriterierna i alla ämnen, kommunala skolor, andel (%)	♀	81.2%	67.7%	58.3%	47.6%			↘
Elever i åk 9 som uppnått betygskriterierna i alla ämnen, kommunala skolor, andel (%)	♂	60.7%	59.8%	65.5%	63.9%			↘
Elever i åk 9 som är behöriga till yrkesprogram, kommunala skolor, andel (%)	♂	86.2%	75.8%	85.6%		86.0%		↘
Elever i åk 9 som är behöriga till yrkesprogram, kommunala skolor, andel (%)	♀	92.8%	81.5%	85.0%				↘
Elever i åk 9 som är behöriga till yrkesprogram, kommunala skolor, andel (%)	♂	78.7%	71.7%	86.2%				↘
(N15505) - Elever i åk. 9, meritvärde kommunala skolor, genomsnitt (17 ämnen)	♂	224.7	207.3	218.4	208.5	225.0		↘
(N15505) - Elever i åk. 9, meritvärde kommunala skolor, genomsnitt (17 ämnen)	♀	248.9	224.5	217.5	198.8			↘

(N15505) - Elever i åk. 9, meritvärde kommunala skolor, genomsnitt (17 ämnen)	♂	196.9	194.9	219.1	216.0		○	↘
3:2 Gymnasieelever med examen inom 3 år, andel (%) Egen mätning		88.0%	82.0%	80.0%	76.0%	88.0%	◐	↘
Gymnasieelever med examen inom 3 år, kommunala skolor, andel (%)	♀	55.7%	55.4%	45.3%		86.0%	◐	↘
Gymnasieelever med examen inom 3 år, kommunala skolor, andel (%)	♀	64.6%	64.5%	48.0%			○	-
Gymnasieelever med examen inom 3 år, kommunala skolor, andel (%)	♂	47.0%	47.1%	42.2%			○	-
Gymnasieelever med examen inom 4 år, kommunala skolor, andel (%)	♀	73.9%	60.3%	57.7%		86.0%	◐	↘
Gymnasieelever med examen inom 4 år, kommunala skolor, andel (%)	♀	77.4%	67.7%	67.7%			○	-
Gymnasieelever med examen inom 4 år, kommunala skolor, andel (%)	♂	69.8%	53.0%	48.5%			○	-

Kommunfullmäktiges mål 7 Fler Arbogabor i arbete

BUN mål 6. Fler unga är i arbete eller vidare studier efter avslutad gymnasieutbildning

- På väg att uppnås

En viktig faktor för att skapa bättre förutsättningar för elever att få arbete eller genomföra vidare studier efter avslutad gymnasieutbildning är arbetsplatsförlagt lärande, APL, på yrkesprogrammen. APL bidrar till ökad måluppfyllelse både inom kursernas centrala innehåll och program- och examensmålen, samt att det ökar elevernas förståelse för sammanhang och helheter. Vasagymnasiet har goda relationer till företag i regionen och arbetar ständigt för att skapa nya.

Andra aktiviteter som bidrar till att fler unga är i arbete eller vidare studier efter avslutad gymnasieutbildning är de studiebesök, studieresor i Sverige och Europa, inklusive de i SAABs regi för TE/STG, som genomförs.

Vasagymnasiet erbjuder även utlandspraktik för årskurs tre genom EU-projekt bland annat på Malta och i Spanien. Vårterminen 2024 genomfördes reseledarutbildning i Österrike inom ramen för ett EU-projekt för elever ur Hotell och turismprogrammet, HT22.

När det gäller studieförberedande program tas företagsrepresentanter in från företag och organisationer för att exempelvis berätta om branscherna och utbildningsvägar. Därtill genomförs studiebesök och studieresor i samma syfte. Studiebesök och studieresor på studieförberedande program ger erfarenheter och insikter kopplat både till vidare studier och yrkesval.

Indikatorer	Utfall	Utfall	Utfall	Utfall	Målvärde	Bedömning	Trend
	2021	2022	2023	2024	2024		
(N18621) Ungdomar som är etablerade på arbetsmarknaden eller studerar 2 år efter slutförd gymnasieutbildning, kommunala skolor, andel (%)	97.0%	85.1%			97.0%	○	-

Strategiskt område Inspirerande organisation

Kommunfullmäktiges mål 8 En attraktiv arbetsgivare

BUN mål 7. En attraktiv arbetsgivare

Arboga kommun arbetar aktivt och strategiskt med kompetensförsörjning. Det handlar om att attrahera, rekrytera, behålla och utveckla rätt kompetens i organisationen. Medarbetarna och deras kompetens är kommunens viktigaste resurs.

För att utveckla Arbogas attraktivitet och för att möta framtida demografiska utmaningar behöver alla arbetsgivare arbeta aktivt för en god och hållbar arbetsmiljö. I Arboga kommun finns tydliga värderingar och ett medarbetarskap som präglas av ansvar och respekt, där professionalism, mod och innovation är centrala ledord. En nyckelfaktor för detta är ett gott ledarskap som främjar en arbetsmiljö som präglas av tillit, arbetsglädje och delaktighet.

Fokusområden

- Attraktiv arbetsgivare
- God och hållbar arbetsmiljö

- Medarbetarskap
- Ledarskap

Målet är kopplat till målområdena Ett nyskapande Västmanland genom hållbar tillväxt och delmålen God ekonomisk utveckling i Regionala Utvecklingsstrategi (RUS) samt Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt i Agenda 2030.

Kommentar:

- På väg att uppnås

Sjukfrånvaron är fortsatt hög i förskolan, vilket innebär en ökad arbetsbelastning för övriga medarbetare samt ett stort behov av vikarier med relevanta kunskaper inom förskolans utbildning.

Det har under en lång period varit svårt att rekrytera legitimerade förskollärare och vikarier med erfarenhet av arbete i förskolan. I och med det låga barnantalet förväntas dock en förändring gällande kompetensförsörjning. Prognosen är att andelen legitimerade förskollärare kommer att öka kommande år.

För att skapa en mer hållbar organisation kommer vikarier inom förskolan att anställas och tillhöra en pool. Vikarierna kommer att få kompetensutveckling efter hand och få erfarenhet genom arbetet. Målet med vikariepoolen är att höja kvaliteten på förskolans vikarier samt att skapa en stabilitet i organisationen, vilket på sikt kan leda till ökad frisknärvaro.

De flesta av Arbogas grundskolor och Vasagymnasiet har låg personalomsättning sedan många år. Stureskolan har dock haft personalomsättning, bland annat på grund av pensionsavgångar och i syfte att öka andelen behöriga lärare.

Flera medarbetare inom elevhälsan anser att det är en utmaning att hinna utföra arbetsuppgifterna. Osäkerheten med en verksamhet som delvis bedrivs med hjälp av statsbidrag skapar oro hos medarbetarna och gör det svårare att göra långsiktiga planeringar och skapa en stabil organisation.

Indikatorer	Utfall	Utfall	Utfall	Utfall	Målvärde	Bedömning	Trend
	2021	2022	2023	2024	2024		
Hållbart medarbetarengagemang	85	85	85			○	-

Hållbart medarbetarengagemang - ledarskap	87	86	87			○	-
Frisknärvaro,%	46	41	53			○	-

Kommunfullmäktiges mål 9 En långsiktig hållbar ekonomi

BUN mål 8. En långsiktig hållbar ekonomi

En långsiktig hållbar ekonomi innebär ordning och reda, en god ekonomi nu och i framtiden, ansvarsfullt och effektivt nyttjande av kommunens resurser.

Skattesatsen ska vara oförändrad. Kommunens kärnverksamhet och människors möjligheter till egen försörjning ska prioriteras.

Hållbar utveckling kräver smarta arbetsätt, medarbetare som mår bra, kommunikation, kvalitet, god service och tillgänglighet. Organisationen ska använda digital teknik som frigör resurser för att höja kvalitet inom andra områden. Det är viktigt att fortsätta arbeta för ständiga förbättringar i verksamheten för att uppnå ökad effektivitet.

Fokusområden

- Resultat
- Effektivitet

Målet är kopplat till målområdena Ett nyskapande Västmanland genom hållbar tillväxt och delmålen God ekonomisk utveckling i Regionala Utvecklingsstrategi (RUS) samt Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt i Agenda 2030.

Kommentar:

- På väg att uppnås

Barn- och utbildningsförvaltningen arbetar med flera aktiviteter som bidrar till ökad effektivitet, ändamålsenlighet och resultat.

Barnafödandet fortsätter att minska och eftersom resursfördelningen utgår från antalet inskrivna barn i förskolan kommer det att medföra minskad ram för förskolan. En utmaning inför 2025 är att antalet förskoleplatser är fler än behovet varför förskolan har höga lokalkostnader.

I augusti 2024 startar Medåkers fristående förskola. Flera av barnen som gått på förskolan Bofinken har flyttat till Medåkers fristående förskola, vilket resulterar i ökad kostnad. Kostnaderna beror på att Barn- och

utbildningsnämnden betalar barnpeng för dessa barn samt att barnantalet på Bofinken är för lågt för dess lokaler. Även Bofinken har höga lokalkostnader per barn.

I Skolverkets lägesbedömning konstateras att svenska skolelevs kunskaper ligger på en god nivå i en internationell jämförelse. Samtidigt tyder internationella studier på en negativ utveckling och skillnaderna mellan elevgrupper och skolor i Sverige har ökat under en längre tid. Arbogas kunskapsresultat i grundskolan ligger i nivå eller lägre än Sverigesnittet.

Skolverket ser allvarligt på att kunskapsskillnaderna mellan elevgrupper och skolor ökar. Huvudmännen får alltmer skilda förutsättningar att genomföra sitt uppdrag och elever i olika delar av landet erbjuds i dag inte en utbildning av likvärdig kvalitet. Det ekonomiska läget och den demografiska utvecklingen riskerar att ytterligare öka skillnaderna. En försämrad kommunal ekonomi kan skapa ett tryck på skolans ekonomiska ramar och det är viktigt att skolans verksamhet värnas för att bibehålla kontinuitet och stabilitet i utbildningen.

För att möta de ökade skillnaderna i elevers kunskaper behöver undervisningens kvalitet stärkas och bli mer likvärdig. Arbogas satsning på FUN-programmet i grundskolan är i linje med Skolverkets satsning för framtida skolutveckling. Även grundskolans ekonomiska satsning på yngre år ger långsiktiga resultat, vi ser redan en god trend.

Indikatorer	Utfall	Utfall	Utfall	Utfall	Målvärde	Bedömning	Trend
	2021	2022	2023	2024	2024		
Budgetavvikelse, Tkr	1 235	94	645			○	-
Verksamheten är ändamålsenlig	67.0%	40.0%	100.0%			○	-

Händelser av väsentlig betydelse

- Förskolan Myran stängdes permanent och Nybyholmsskolan tog över lokalerna.
- Medåkers friskola ekonomisk förening har fått tillstånd att bedriva en fristående förskola, Medåkers förskola.
- Barnafödandet fortsätter att vara lågt. Prognosen för juni 2025 är cirka 630 inskrivna barn, jämfört med 777 inskrivna barn 2022.
- Nämndens studiebesök med fokus på förskolornas digitalisering. I förskolan används digitala verktyg som komplement i undervisningen när pedagogerna bedömer att det verktyget passar bäst, exempelvis i arbetet med nätetik och källkritik.
- FUN-programmet avslutades våren 2024. Grundskolornas arbete med skolutveckling och kollegialt lärande fortsätter, en processtyrning med fokus på professionalism - att utveckla personalens professionella omdöme.
- Vasagymnasiet har under våren 2024 arbetat vidare med kompetensutveckling kring AI och hur det påverkar bedömning och betyg.
- Arbetet med gy25, det vill säga nya nationella ämnesplaner och programstrukturer för gymnasiet, påbörjades våren 2024.
- Navet. Lokalen flyttades och verksamheten förändrades.
- Två deltidpsykologer arbetar i verksamheten, vilket ger större möjlighet att delta på skolors EHT
- Den medicinska insatsen (EMI) har använt ett specifikt frågeformulär vid samtal med vårdnadshavare till barn i förskoleklass för att tidigt fånga upp elever med utvecklingsneurologiska svårigheter så att de kan få rätt stöd i skolan.

Internkontroll

Barn- och utbildningsnämnden har i sin internkontrollplan fem områden som följs upp;

Områden som tillämpas i hela kommunorganisationen

- Felaktiga delegeringar genomförs

Nämndsekreterare har granskat fem slumpvis valda utförda delegationer. Samtliga kontrollerade delegationsbeslut är fattade av rätt delegat.

- Delegationsbeslut anmäls inte inom skälig tid

Nämndsekreterare har granskat fem slumpvis valda utförda delegationer. Samtliga kontrollerade delegationsbeslut är rapporterade till nästkommande nämnd.

Områden beslutade av barn- och utbildningsnämnden

- Utbetalningar av interkommunala ersättningar på gymnasiet, att utbetalningar inte sker om eleven har omfattande frånvaro

Ungdomskoordinator har genomfört regelbundna kontroller.

- Barnkonventionen, att prövning för barns bästa genomförs i beslut som direkt eller indirekt rör barn
- GDPR - att det finns en upprättad registerförteckning

Barnrättsarbete

Verksamhetsområde förskola

Prövning av barns bästa görs inför större beslut. Ett utvecklingsområde är att ta in barnens röster vid större beslut som berör flera förskolor. Vid förändringar på den enskilda förskolan sker samtal och observationer i större utsträckning.

Alla förskolor arbetar med materialet "Kompisböcker baserade på barnkonventionen", som syftar till att öka kunskapen om barns rätt och synliggöra barnkonventionen tillsammans med barnen. I arbetet med trygghet och likabehandling är barnen delaktiga och får komma till tals genom trygghetsvandringar och kartläggning av otrygga platser på förskolan. Tillsammans med barnen planeras åtgärder utifrån resultatet av kartläggningen.

Verksamhetsområde grundskola

Grundskolans arbete med prövning för barns bästa har gjorts tillsammans i personalgruppen. Att arbeta in detta perspektiv och även involvera elevernas röster behöver fortsatt utvecklas. I projektet ny Gäddgårdsskola har eleverna varit med i utformningen av miljön.

På skolorna har metoder utvecklats för att i högre grad få till barns och elevers delaktighet i arbetet med likabehandling, trygghet och studiero. Genom intervjuer och enkäter har det framkommit perspektiv på hur eleverna uppfattar olika typer av kränkningar vilket gett vuxna på skolan värdefull information samt möjligheter till att förbättra elevernas arbetsmiljö. En elevskyddsutbildning är genomförd och ett arbete med äldre elevers delaktighet i skolans skyddsronad har påbörjats.

Barnets rätt till utbildning har varit i fokus då det gäller önskade ledigheter under skolterminen. Det görs alltid en individuell bedömning gällande önskemål om ledighet men skolorna är restriktiva med ledigheter under skoltid.

Verksamhetsområde gymnasium

Vasagymnasiet har flera olika informations- och diskussionsforum som möjliggör elevers delaktighet och inflytande, exempelvis skolkonferenser och månadsvisa träffar med elevskyddsombud. Var sjätte vecka hålls information till samtliga elever inom respektive årskurs där frågor gällande trygghet, studiero, studietips, allmän information samt andra aktuella frågor tas upp.

Arboga har en väl fungerande KAA-verksamhet (Kommunens aktivitetsansvar för ungdomar), med uppsökande arbete. Ungdomarna erbjuds individuella planer/åtgärder och stöd. Målet är en återgång till studier när ungdomen är redo. Ett utvecklingsområde är att arbeta mer förebyggande tillsammans med elevhälso teamet, EHT, kring elever med hög frånvaro och/eller flera F-betyg.

Verksamhetsområde Elevhälsa

Alla elever i skolan erbjuds regelbundna hälsokontroller och vaccinationer enligt nationella barnvaccinationsprogrammet. Hälsokontrollerna syftar till att upptäcka avvikelser och svårigheter som eleven kan behöva hjälp med. Att regelbundet prata med barnen om mående och hemmiljö bidrar till att fånga upp barn med behov av extra stöd. Elevhälsan kan erbjuda samtal, kontakt med vårdnadshavare eller andra viktiga vuxna, hänvisa vidare till andra instanser om behovet är annat eller större än vad vi kan erbjuda. Oro för barn lämnas vidare till socialtjänsten.

Verksamhetsområde Ungdomsenheten

På Kulturskolan i Arboga har lärarna arbetat för att fånga upp och stämma av vad eleverna tycker. Eftersom kulturskolan är en fri skolform har elever alltid fått vara med och påverka verksamheten.

Enligt artikel 31 i barnkonventionen ska alla barn ha möjlighet att ta del av och utföra kultur. Myndigheten för kulturanalys ser att små barn och äldre ungdomar inte tar del av kultur i samma utsträckning som åldersgruppen där emellan. Kulturskolan har, genom kulturrådspengar, varit ute i förskoleverksamheten men inte i någon större grad. Behovet är stort av att väcka barns kulturintresse tidigt.

Ungdomsfullmäktiges (UFM) arbete är ett exempel på att arbeta med ungas inflytande på riktigt. Under läsåret har UFM träffat och diskuterat med politiker och tjänstemän. Vårens arbete låg huvudsakligen på skolavslutningsarrangemanget.

Ekonomi

Driftredovisning

Ekonomi, tkr	Jan-aug 2023	Jan-aug 2024
Verksamhetens intäkter	47 730	48 380
Verksamhetens kostnader	303 603	316 629
Nettokostnad	255 873	270 249
Investeringsutgifter	401	82
Investeringsinkomster	0	0
Nettoinvesteringar	401	82

Enhet/område/vht	Bokslut 2023	Budget 2024	Utfall jan- aug 2024	Prognos helår	Prognos- avvikelse mot budget(delår)	Prognos- avvikelse mot budget(tertia)
Politik	1 367	1 513	973	1 513	0	0
Förskola	99 206	102 637	69 763	102 637	0	0
Fritidshem	13 370	14 588	10 631	15 088	-500	0
Förskoleklass	10 447	11 203	7 362	11 203	0	0
Grundskola	152 274	161 142	109 888	161 892	-750	0
Anpassad grundskola	16 450	16 125	9 498	16 875	-750	0
Gymnasieskola	75 700	77 291	50 252	75 291	2 000	0
Anpassad gymnasieskola	6 774	8 105	4 177	8 105	0	0

Barn- och utbildningskontor	-195	185	298	185	0	0
Ungdomsenheten	10 732	11 196	7 407	11 196	0	0
Summa	386 125	403 985	270 249	403 985	0	0

Barn- och utbildningsförvaltningen prognosticerar ett 0-resultat totalt sett. Om man ska titta på verksamheterna så har fritidshemmet en negativ prognos på -500 tkr till viss del beroende på långa öppettider som personalen ska täcka, grundskolans prognos är -750 tkr där en del består av Götlunda skolas underskott där elevantalet minskat och därmed även elevpengen men kostnaderna kvarstår. Anpassad grundskola har också en negativ prognos på -750 tkr som beror på ökat elevantal men ej ökad budget. Gymnasiet har en positiv prognos på 2 000 tkr som består av stora interkommunala intäkter och många elever i årskurs 1 på skolan samt del av vakant tjänst som ej tillsats.

Investeringsredovisning

Investeringsprojekt, tkr	Budget 2024	Utfall jan-aug 2024	Prognos helår	Prognos- avvikelse mot budget (delår)	Prognos- avvikelse mot budget (tertia)
Investering förskola	100	0	100	0	0
Investering kulturskola	75	0	75	0	0
Investering Gäddan 7-9	300	15	300	0	0
Investering Stureskolan	150	0	150	0	0
Investering gymnasiet	75	67	75	0	0
Summa	700	82	700	0	0

Investeringarna sker enligt plan och beloppen kommer att förbrukas under året

Framtid

Verksamhetsområde förskola

Tre år i rad har barnafödandet minskat med cirka 40 barn per år, vilket motsvarar en minskning på cirka 20%. Konsekvensen är att både antalet lokaler och förskolans organisation behöver ses över på sikt.

Gruppen barn i behov av särskilt stöd i förskolan har de senaste fem åren fördubblats. Alla förskolepedagoger ska därför genomföra Skolverkets kompetensutveckling "Specialpedagogik för lärande". Ett antal förskollärare samt representanter ur Barnhälsoteamet kommer dessutom att läsa 7,5 högskolepoäng (hp) specialpedagogik via Mälardalens universitet, MDU.

Barn rör sig mindre idag än tidigare. Att mer systematiskt få in motoriska aktiviteter i undervisningen är av största vikt. Att prova på olika aktiviteter kanske även kan locka till mer rörelse på fritiden.

Förskolan behöver arbeta mer med hälsobegreppen, exempelvis relationskompetens, eftersom den psykiska ohälsan ökar.

Under hösten kommer Skolinspektionen att genomföra en kvalitetsgranskning i Arboga gällande arbetet för att fler barn ska delta i utbildningen i förskolan.

Skolverket har fått i uppdrag att revidera förskolans läroplan, framför allt delarna om digitalisering. Det finns inget datum för när den reviderade läroplanen ska träda i kraft.

Verksamhetsområde grundskola

Grundskolan kommer att fortsätta ha fokus på undervisningsutveckling och rektors pedagogiska ledarskap eftersom det finns en tydlig koppling mellan kontinuitet i rektorns ledarskap och utbildningens kvalitet.

Tidiga insatser är avgörande för att inte små utmaningar ska växa sig stora. I Arboga prioriteras detta genom fokus på förskoleklass samt genom språk-, läs- och skrivutvecklare som arbetar i förskoleklass även under kommande läsår.

Måluppfyllelsen i svenska som andraspråk, SVA, behöver fortsatt öka. Grundskolorna har språkutvecklande fokus bland annat genom nätverk mellan skolor och lärare samt gemensam kompetensutveckling för olika personalgrupper.

Processer och styrning som främjar samarbete och samspel gynnar personalens utveckling mot en organisation där professionella värden samt ledarhandlingar är i fokus. Genom öppenhet och transparens skapas en organisation där både elever och personal ser sin viktiga del i helheten.

Verksamhetsområde gymnasium

Antalet elever på Vasagymnasiet ökar. Ungefär en tredjedel av eleverna kommer från andra kommuner.

I dagsläget är ekonomiprogrammet mest populärt medan naturvetenskapsprogrammet är Vasagymnasiets minsta.

Vasagymnasiet kommer att fortsätta identifiera framgångsfaktorer som främjar likvärdig undervisning oavsett kön, skolbakgrund och socioekonomisk tillhörighet och implementera detta i undervisningen.

Implementeringen av förhållningssätt och att använda AI i undervisning och bedömning kommer att fortsätta.

Under hösten 2024 ligger fokus på arbetet med nya programstrukturer och ämnesplaner (gy25) samt kommande gymnasiedimensionering av programutbud och platsantal som är samverkat inom Västmanland. Arbetet ska vara klart till höstterminen 2025.

Verksamhetsområde elevhälsa

Den kommungemensamma elevhälsoplanen som arbetats fram av den Centrala elevhälsan förväntas bland annat bidra till en tydligare struktur på det främjande och förebyggande arbete som görs på skolorna.

Verksamhetsområde Ungdomsenheten

Kulturskolan behöver fokusera på att få barn och ungdomar intresserade av verksamhetens utbud.

Statsbidragen för utveckling ser ut att försvinna. Det kommer att bli svårare att rekrytera lärare till kulturskolan på grund av arbetsförhållanden, deltid och kvällstid, samt att få väljer att utbilda sig till kulturskolelärare.

I en liten kommun som Arboga behöver hela kommunen värna om kulturskoleverksamheten. Nu när kulturskolan ingår i samma organisation som skolan finns bättre möjlighet till samverkan, vilket kan skapa intresse för verksamheten.

Fritidsgården erbjuder en plats med möjligheter till samtal med vuxna samt aktiviteter tillsammans med andra. Många ungdomar har få kontakter med vuxenvärlden och många spenderar mycket tid i den digitala världen. Verksamheten når idag de ungdomar som kommer frivilligt, men önskar möjlighet att nå fler.

Fritidsgården behöver nya lokaler, bland annat eftersom luftkvaliteten är otjänlig. Ett arbete pågår för att hitta andra lokaler.